ואפי' הזיק עד שלא חב. נמי בעל מוד קדיש לתפיסה וכיון דתפסה ממלי מפקינן מיניה: **ש"מ.** בתמיה. דפלוגתא היא בעלמא (כתובות דף לד.) דלישכא למ"ד מה שגבה גבה: **אית דגרסי ואפי' הזיק עד שלא חב נמי דניזק קדיש טוב לגבי ליה.** תימה מן הוא דדין שיגבה שפסא בשמירתו וי"ל דלא קאמר אלא לגוף השור משועבד לנ"ח כמו שהוא משועבד לניזק שמשלם מגופו וכן פירש בקונטרס בריש שור שגנח ומשמר (לקמן ד' ו.):

שאלמלא לא הזיקו היה עומד על שמנה מאות זוז נותן כשעת הנזק. לפי שנקטינן לחשמועינן שלא ישלם כל מה שהיה לחוי להשבינו אלמלא לפי החזק למילתא דפשיטא הוא לחטו אם נגח שור קטן הייתי סבור שישלם דמי שור גדול לפי שהיה לחוי להיות גדול ומשביח ועוד מי לחכי מלטריך מאי פריך נשמוד מי כשפטמו לריכא למימר אלא י"ל כפי' הקונטר' בלשון אחר: **הכא במאי עסקינן כשפטמו.** וכגון שאין השבח יותר על היליפה שאם היה יותר נמי לחמרינן בחזקת הבשים (ב"ק ד' מב:) דשומף הוי כיורד ברשות מ"מ מה שאדם רולה ליתן לחפטם לפטם יטול המזיק והמותר ים לו להיות לניזק ומ"מ מ"ל מאי מלטריך למיפרך מריעא מסיפא גופה לפרוך מי כשפטמו לריכא למימר וי"ל דסיפא מלטריך דסד"א כיון דאמר ר"ע הותלטו השור דסיפא כשור שוה ר' כו'. ת"ר שור שוה ר' ונבלה יפה נ' זוז, זה נוטל החצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת וזהו שור האמור בתורה, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומ' אין זה שור האמור בתורה אלא שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' ואין הנבילה יפה כלום, על זה נאמ' ומכרו את השור החי וחצו את כספו. ומה אני מקיים וגם את המת יחצון, פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי. פי' אם נגח שור שוה ש' שור שוה ר' והנבילה יפה [ק'] רואין השור עכשיו בחייו היה שוה ר', המיתו פחת מדמיו ק' זוז ושוה נבלה ק' זוז. מחציו ק' זוז שהן פחיתת השור המת חצים משלם המזיק מגופו שלחי וחצים מפסיד הניזק. **ואקשי',** מכדי בין לדברי ר' יהודה בין לדברי ר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה חולקין זה וזה, זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ואי אפשר לומר כר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, דהא קתני סיפא שור שוה מאתים ואין הנבילה יפה אלא חמשים זוז, ואי אפשר לומר כר' מאיר דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, דהא קתני רישא שור שוה מאתים וחבל בו בחמשים זוז ושבח ועמד על ארבע מאות זוז שאלמלא (ג)(לא) הזיקו היה עומד על שמנה מאות זוז [ג]נותן כשעת הנזק [ד]כחש כשעת העמדה בדין [ה]שבח מזיק נותן לו כשעת הנזק כחש כשעת העמדה בדין אמר מר שבח מזיק נותן כשעת הנזק מני ר' ישמעאל היא דאמר [ג]בעל חוב הוא וזוזי הוא דמסיק ליה אימא סיפא כחש כשעת העמדה בדין [ו] אתאן לר"ע [ז]דאמר שותפי נינהו רישא רבי ישמעאל וסיפא ר"ע לא כולה ר"ע היא והכא במאי עסקינן [ח]כשפיטמו אי כשפיטמו אימא רישא שבח ועמד על ד' מאות זוז נותן לו כשעת הנזק אי כשפיטמו צריכא למימר אמר רב פפא [ט]רישא משכחת לה בין דפטמה פטומי בין דשבחא ממילא ואצטריך לאשמועינן דהיכא דשבחא ממילא נותן לו כשעת הנזק סיפא לא משכחת לה אלא כשפטמו כחש כשעת העמדה בדין כחש מחמת מאי אילימא דכחשא מחמת מלאכה לימא ליה את מכחשת ואנא יהיבנא אמר רב אשי [ח]דכחש מחמת מכה דא"ל [י] קרנא דתורך קבירא ביה: **מתני'** שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים ואין הנבילה יפה כלום אמר ר"מ על זה נאמר [ו]ומכרו את השור החי וחצו את כספו א"ל רבי יהודה וכן הלכה קיימת ומכרו את השור החי וחצו את כספו ולא קיימת וגם המת יחצון ואיזה זה שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבילה יפה חמשים זוז שזה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת: **גמ'** ת"ר שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים והנבילה יפה חמשים זוז זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת וזהו שור האמור בתורה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין זהו שור האמור בתורה אלא שור שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים והנבילה יפה כלום על זה נאמר ומכרו את השור החי וחצו את כספו ואת המת יחצון מה אני מקיים וגם את המת יחצון פחת שפחתו מיתה מחצין בחי מכדי בין ר"מ בין רבי יהודה האי מאה ועשרים וחמשה שקיל והאי מאה ועשרים וחמשה שקיל מאי בינייהו אמר רבא [ט]פחת נבילה איכא בינייהו רבי מאיר סבר פחת נבילה דניזק הוי ורבי יהודה סבר פחת נבילה דמזיק הוי פלגא א"ל אביי אם כן מצינו לרבי יהודה תם

פה א מי' פרק כ מהל' מלוה ולוה הלכה ג סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' קד סעי' ג:

פו ב ג מי' פ"ו מהל' גזלה ממון הל' יג טוש"ע מ"מ סי' תד סעי' ג:

פז ד ה ו מי' שם הל' יג יב טוש"ע שם סעי' ב:

פח ז מי' שם הל' יג טוש"ע שם סעי' ג:

פט ח מי' שם טוש"ע שם סעי' ב:

רבינו חננאל (המשך)

כשפיטמו המזיק, אבל שבח ממילא לא, אלא שקיל ניזק משבחה שיעור ניזקיה. **כחש המזיק,** כגון שהיה ק' והיתה החבלה שוה ק"ק ועתה בשעת העמדה בדין המזיק נ', אין יכול הניזק לומ' לו תן לי ק' שכך היה שוה שורך כשעה שהזיק, אלא אומ' לו קח השור כמות שהוא כר' עקיבה דאמ' הוחלט השור. וכן הדין. **מתני'.** שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' כו'. ת"ר שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' ונבלה יפה נ' זוז, זה נוטל החצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת וזהו שור האמור בתורה, דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומ' אין זה שור האמור בתורה אלא שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' ואין הנבילה יפה כלום, על זה נאמ' ומכרו את השור החי וחצו את כספו. ומה אני מקיים וגם את המת יחצון, פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי. פי' אם נגח שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה חולקין זה וזה, זה נוטל חצי החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ואי אפשר לומר כר' יהודה דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ובין לר' מאיר דאמ' פחת שפחתתו מיתה מחצין בחי, שור שוה ר' שנגח שור שוה ר' והנבילה יפה נ' זוז, לר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, ואי אפשר לומר כר' יהודה דאמ' זה נוטל חצי החי וחצי המת, דהא קתני סיפא שור שוה מאתים ואין הנבילה יפה אלא חמשים זוז, ואי אפשר לומר כר' מאיר